

Henkilöstö- ja työllisyysjaoston lausunto kaupungin talouden sopeutustyön suunnitelmaan

HETYJ 25.04.2024 § 32
507/00.01.06/2024

Kaupunginhallitus on 15.4.2024 § 138:ssä päättänyt pyytää lausuntoa lautakunnilta, Joensuun Vesi -liikelaitoksen johtokunnalta, seudulliselta joukkoliikennejaostolta sekä henkilöstö- ja työllisyysjaostolta lausunnot talouden sopeutustyön keinovalikoimasta omaa toimialaa koskevien toimenpiteiden osalta.

Lisäksi nuorisovaltuustolle sekä vanhus- ja vammaisneuvostolle annetaan mahdollisuus lausua asiasta.

Lausunnot tulee toimittaa kaupungin kirjaamoon viimeistään to 23.5.2024 klo 12:00 mennessä.

Kaupungin talous heikkenee kuluvana vuonna voimakkaasti sote-uudistukseen liittyvien väliaikaisten kuntataloutta vahvistavien vaikutusten poistuessa. Samanaikaisesti menot kasvavat. Kaupungin talous painuukin alijäämäiseksi jo vuodesta 2024 alkaen ja alijäämä uhkaa kasvaa tulevina vuosina ilman toimenpiteitä. Taloussuunnitelmakauden sopeutustarpeen suuruudeksi on arvioitu 20-25 milj. euroa.

Talouden mittava sopeutustyö käynnistyi loppuvuodesta 2023. Vuoden 2024 talousarvio sisältää nettomenojen kasvua hidastavia toimenpiteitä, mutta tavoitteeksi asetettiin, että laajempi talouden sopeutustoimenpiteiden kokonaisuus valmistuu maaliskuun loppuun mennessä. FCG Oy on avustanut kaupunkia sopeutustoimenpiteiden kokonaisuuden valmistelussa.

Esitys sisältää menoja alentavia tai tuloja lisääviä toimenpiteitä yhteensä vajaalla 19 milj. eurolla. Lisäksi esitykseen sisältyy kertaluontoisia taloutta vahvistavia toimenpiteitä.

Kaupunginvaltuuston on määrä päättää talouden tasapainon varmistavista linjauksista ja toimenpiteistä kokouksessaan 17.6.2024. Esitys etenee kaupunginvaltuuston päätettäväksi omistajaohjausjaoston (27.5.2024) ja kaupunginhallituksen (3. ja 10.6.2024) kautta.

Ehdotus keinovalikoimaksi on esitetty pykälän liitteenä. Esitys sisältää sopeutusprosessien aikana julkaistun aineiston sekä lopullisen keinovalikoiman (yhteen veto kaikista keinoista alkaa sivulta 89).

Henkilöstöpalveluita koskevat sopeutustoimenpiteet:

1. Palkkahallinnon kokonaisuus, säästöehdotus 100 000 euroa

Palkkahallinnon palvelut yhtiöitettiin Siun soten perustamisen yhteydessä vuonna 2017. Tehtäväkokonaisuuksista ja vastuunjaosta on sovittu Meitan ja Joensuun kaupungin kesken palvelusopimuksella ja sitä tarkentavilla liitteillä. Meita vastaa palkanlaskennasta ja järjestelmistä ja kaupungin omana toimintana tehdään tällä hetkellä mm. ohjausta ja neuvontaa, työkokemuslaskentaa, palvelussuhdetodistukset, palkkamuutokset, palkkavirheiden selvittelyt sekä sopimustulkinta. Viime vuosina prosesseja on kehitetty automatisaatiota ja sähköisiä palveluita lisäämällä, lisäksi tehtäviä on siirtynyt yhtiöltä kaupungille yhtiöittämisen jälkeen. Palvelukokonaisuuden kustannukset ovat kuitenkin kasvaneet vuosittain, palkkahallinnon osuus nyt runsas 0,6 milj. euroa vuodessa. Tarkasteluun kohteena olevat vaihtoehdot ovat olleet Meitan sopimuksen hinnoittelun tarkastaminen, yhteiset toimenpiteet säästöjen etsimiseksi tai toimintojen siirto kaupungin omaksi toiminnaksi.

Palkanlaskennan palveluiden järjestäminen tulee tehdä kustannustehokkaasti kummassakin vaihtoehdossa sekä Meitan yhteistyön jatkumisessa, että kaupungin

omaksi toiminnaksi ottamisessa. Toimintojen sähköistämistä ja prosessien kehittämistä tulee jatkaa edelleen ja tuottaa työntekijöille mahdollisimman nykyaikaiset toimintatavat omien palkka-asioden hoitamiseksi esim. mobiilisti. Palkanlaskentapalveluiden omaksi toiminnaksi ottamisen vahvuuksina voidaan pitää kaupungin oman asiantuntijuuden vahvistumista, mahdollisen päällekkäisen työntekemisen poistumista ja raportoinnin kehittämistä. Vastaavasti uhkana on tunnistettava riski siitä, että kaupunki ei saisi riittävästi palkanlaskennan osaajia kaupungin palvelukseen. Molemmissa malleissa tarvitaan myös ulkopuolista osaamista esim. ohjelmistojen osalta.

Talouden tasapainotuksen ehdotuksessa on arvioitu saavutettavan vuosittainen 100 000 euron säästö. Jotta arvioitu säästö on mahdollista saavuttaa, kaupungin on jatkettava Meitan kanssa yhteistä selvitystyötä vaihtoehdoista. Mikäli yhteisiä säästöjä ei tavoiteta, on kaupungin arvioitava palkanlaskennan ottamista omaksi toiminnaksi.

2. Kesätyötyöohjelman laajuus, säästöehdotus 41 000 euroa

Kahtena viime vuonna vuosittainen kesätyöbudjetti on ollut 201 000 tai 206 000 euroa. Kesätyöohjelman puitteissa palkataan nuoria (ikä 15–19) kesätyöntekijäksi kaupungin omille työpaikoille, joiden kesto on kahdesta (2) viikosta yhteen (1) kuukauteen. Lisäksi kesätyörahoista tarjotaan kesäharjoittelupaikkoja kaupungin työpaikoille, tukea nuorten palkkaamiseen yrityksiin, yhdistyksiin ja kotitalouksissa sekä tuetaan nuorten kesäyrittäjyyttä.

Kesätyöntekijöiden määrät ovat olleet vuosina 2022 yhteensä 197 työntekijää ja vuonna 2023 yhteensä 181 työntekijää. Kesätyöbudjetista on jäänyt käyttämättä määrärahaa vuonna 2022 yhteensä 41 000 euroa ja vuonna 2023 yhteensä 27 000 euroa. Kesätyöntekijöiden palkkaamiseen varatusta määrarahasta on mahdollista vähentää 41 000 euroa alkaen vuodesta 2025.

3. Työyhteisöjen käytössä olevasta kesämökistä luopuminen, säästöehdotus 4000 euroa sekä mahdollinen myyntitulo

Kaupungin työyhteisöjen ja työntekijöiden käytössä on ollut kesästä 2021 alkaen saunallinen kesämökki Karhunmäessä Pyhäselän rannassa. Mökkiin mahtuu noin 14 henkilöä. Kesämökki on ollut käytössä touko-syyskuun välisen aikana. Työyhteisöt ovat voineet varata kesämökkiä omiin työyhteisön kehittämispäiviin ja virkistyshetkiin touko-kesä-elo- ja syyskuussa. Työntekijät ovat voineet varata mökin ja saunan omaan henkilökohtaiseen käyttöön heinäkuuksi. Kesämökin huoltotoimia on tehty vuosina 2021–2023 omana toimintana ja jatkossa huoltotoimet siirtyvät ostopalveluiksi. Henkilöstöpalveluiden budjetissa ei ole varausta kesämökkiin liittyviin kuluihin vuokraa ja muita pieniä kuluja lukuun ottamatta. Työyhteisöjen ja henkilöstön käyttöön varatusta kesämökistä voidaan tarvittaessa luopua, työhyvinvointitoiminta järjestetään tältä osin toisin jatkossa.

Työllisyyspalveluita koskevat sopeutustoimenpiteet:

4. Työllistämisen kuntalisä, säästöehdotus 100 000 euroa

Kuntalisä on kaupungille vapaaehtoinen työnantajille suunnattu taloudellinen etuus työllisyyspalvelujen työttömän asiakkaan työllistämisestä. Vuodelle 2024 on esitetty säästötavoitetta jo talousarviossa 50 000 euroa ja kuluvan vuoden aikana on tarkoituksena saada 100 000 euron lisäsäästö eli yhteensä 150 000 euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Työllisyyspalvelut ovat huomioineet tämän tavoitteen kuntalisän myöntämisessä jo kuluvan alkuvuoden aikana. Kuntalisä-etuutta ei kuitenkaan ole perusteltua katkaista kokonaan, sillä tulevan palkkatukilainsäädäntömuutoksen myötä on mahdollista, että kuntalisän merkitys työttömän työllistämisessä yrityksiin kasvaa.

5. Kaupungin työllistäminen omaan organisaatioon palkkatukea hyödyntäen, säästöehdotus 255 000 euroa

Kaupungin toteuttama palkkatukityöllistäminen ei ole tutkimusten mukaan vaikuttava keino lisätä henkilön työllistymistä avoimille työmarkkinoille. Palkkatukilainsäädäntö todennäköisesti muuttuu syksyllä 2024, mikä vähentää entisestään palkkatuen vaikuttavuutta työllistymisessä tai työssäoloehdon täyttymisessä. Palkkatukilainsäädännön muutokseen sekä TE2024-siirtymään liittyen esitetään (HeTyJ 25.4.2024), että kuntien käyttämästä palkkatuesta luovutaan kokonaan.

6. Taitamo-toiminnan tiivistäminen ja tilamuutokset vuodesta 2025 alkaen, säästöehdotus 160 000 euroa

Taitamo-toiminta tulee mahdollisesti muuttumaan palkkatukilainsäädännön muutoksen myötä. Lisäksi on vielä avointa, miten kuntoutuksen työtoiminnan työhön suuntaavien palvelujen siirto hyvinvointialueelta takaisin kunnalle vaikuttaa Taitamon tuottamiin palveluihin. Talouden sopeutustyössä on etsitty tuloja kiinteistöjen myynnistä ja alueiden uudelleen käyttämisen mahdollisuuksista. Tässä työssä Salpakatu 1 on esitetty myytäväksi. Tämän vuoksi on päätetty yhdistää Taitamo-toiminnot yhteen toimipisteeseen Jokikatu 8 kiinteistöön loppuvuodesta 2024. Säästöjä vuokratulujen osalta saadaan n. 10 000 euroa. Tilamuutoksen myötä Taitamon valmennusryhmiä voidaan tiivistää ja säästää siten henkilöstökuluista n. 150 000 euroa. Ryhmätoiminnan supistaminen voi aiheuttaa asiakkaalle pidempiä odotusaikoja palveluun.

Henkilöstöjohtajan ja kansliapäällikön päätösehdotus:

Henkilöstö- ja työllisyysjaosto päättää

antaa edellä esitetyn lausuntonaan kaupunginhallitukselle.

Päätös:

Henkilöstö- ja työllisyysjaosto

1. toteaa, että säästöehdotuksissa on henkilöstövaikutuksia, ja tämän vuoksi kaupungilla on käynnissä yhteistoimintamenettelyt, jossa arvioidaan erityisesti henkilöstövaikutuksia.
2. päätti päätösehdotuksesta poiketen, että kesätyöllistämisestä ei säästetä, koska hakijamäärä on poikkeuksellisen suuri vuonna 2024 ja on oletettavaa, että kesätyörahoille on käyttöä ja tästä syystä kesätyöllistämisen euromäärä tulee säilyä ennallaan jatkossakin.
3. hyväksyi kohdat 1. ja 3.-6.

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Pykälä käsiteltiin esityslistasta poiketen §:n 28 jälkeen.